

Південна
фондація педагогіки

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ
СЬОГОДЕННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

23-24 січня 2015 р.
Одеса

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

23-24 січня 2015 р.

**Одеса
2015**

ББК 74.0+88.0я43
УДК 37.01(063)+159.9(063)
П 24

П 24 **Педагогіка і психологія сьогодення: теорія та практика:** Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції: (23-24 січня 2015 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2015. – 104 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

ББК 74.0+88.0я43
УДК 37.01(063)+159.9(063)

© Автори статей, 2015
© Південна фундація педагогіки, 2015

СЕКЦІЯ 4. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Бопко І. З.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ВИПУСКНИКІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ УНІВЕРСИТЕТІВ 65

Кравцова Н. Г.

ТЕОРІЯ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДЖОНА ДЬЮЇ 69

Креск О. С.

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ
В УМОВАХ ПОЛКУЛЬТУРНОСТІ ТА ПОЛІПІНГВІЗМУ США 73

Тихоліз В. О.

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ С. РУСОВОЇ 78

Фучила О. М.

МОВНА ПОЛІТИКА ФЛАНДРІЇ (БЕЛЬГІЯ) В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 82

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Криволап О. Ю.

АКТИВНІ МЕТОДИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 87

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Король Л. Д.

СЦЕНІЧНЕ ХВИЛЮВАННЯ І ЗАСОБИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ 91

Сахарова В. В.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ 95

СЕКЦІЯ 7. ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Мельник Н. І.

ОСОБЛИВОСТІ ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ФАХІВЦІЯМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ 98

СЕКЦІЯ 7. ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Мельник Н. І.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

*Педагогічний інститут
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІЯМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Постановка проблеми. В преамбулі моніторингового дослідження здійсненого за ініціативою Міжнародного Благодійного Фонду «Міжнародний Фонд досліджень освітньої політики» зазначено, що домінуючими тенденціями розвитку системи вищої освіти України впродовж 90-х років ХХ ст. були деідеологізація та демілітаризація в умовах часткової деіндустріалізації країни, перехід від елітарної до масової вищої освіти, гуманізація навчального процесу та гуманітаризація структури підготовки фахівців, поява приватного сектору та диверсифікація джерел фінансування. Використовуючи досвід, передусім, європейських країн в Україні було запроваджено багаторівневу ступеневу систему вищої освіти, створено систему ліцензування та акредитації, започатковано формування системи освітніх стандартів і нової нормативної бази. Це дозволило наблизити національну систему вищої освіти до академічних традицій та сучасної практики європейських університетських систем [Входження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження : моніторинг. дослідж. : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. Фонд дослідж. освіт. політики» ; кер. авт. кол. Т.В.Фініков. – К. : Таксон, 2012. – 54 с. – Бібліогр.: с. 50–53., с. 7]. Одним із найбільш важливих аспектів оновлення вищої освіти України залишається педагогічна освіта, переорієнтація якої також відбувається у напрямі європейського освітнього простору. Наявність досить великої кількості компаративних досліджень проблем підготовки педагогічних кадрів у країнах Європи, здійснених вітчизняними науковцями (В. Базуріна, В. Гаманюк,

О. Голотюк, В. Грачева, Я. Морітз, В. Семилетко, Л. Пуховська та інші), свідчить про актуальність та потребу пошуку шляхів трансформації вищої педагогічної освіти до стандартів запроваджених у країнах Європи. На особливу увагу заслуговує професійна підготовка фахівців дошкільної освіти в країнах Західної Європи, адже даний аспект професійної підготовки залишається малодослідженим у вітчизняній теорії і практиці. Оскільки дослідження цього питання є багатовекторним вважаємо за необхідне зупинитись на короткій характеристиці особливостей присвоєння кваліфікації фахівцям дошкільної освіти у країнах Європи, що становить *мету* даної *статті*. Найбільш доречно реалізовувати мету шляхом опису основних аспектів підготовки та надання кваліфікації, а також аналізу змісту дипломів, зокрема назв кваліфікацій, які присвоюються майбутнім працівникам дошкільної галузі.

Виклад основного матеріалу. Підготовка фахівців дошкільної освіти в країнах Європи досить широко представлено в працях провідних сучасних європейських вчених: П. Оберхюмер, І. Шрейер, М. Ньюман, М. Келлі, Дж. Кемілі та ін. Інтерес для нашого дослідження становить проект SEEPRO – Дошкільна освіта/виховання і професіоналізація в Європі (Early Education/care and Professionalisation in Europe), який був організований на базі Державного дослідного інституту дошкільної освіти (State Institute of Early Childhood Research) в Мюнхені, результати якого відображають особливості присвоєння кваліфікації фахівцям дошкільної освіти в країнах Європи. Зокрема, Памела Оберхюмер в одній із своїх праць зазначає, що у більшості країн Європи відповідність фахової підготовки дошкільних педагогів 5-ти рівневій Міжнародній стандартній класифікації освіти (ISCED) – є мінімальною вимогою для особи, працюючої як фахівець практик (особи, яка відповідає за групу дітей чи працює педагогом у розвиваючому центрі), з дітьми від трьох років і дітьми передшкільного віку [Oberhuemer]. Зазвичай по закінченню трьох років денної форми навчання спеціального відділу в університеті чи університетському коледжі присвоюється ступінь бакалавра. У багатьох європейських університетах навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти фокусується на загальній професійній та педагогічній освіті, а не лише на педагогіці раннього дитинства. Зростає кількість країн, в яких підвищуються вимоги до термінів і тривалості навчання фахівців дошкільної галузі або до формальної кваліфікації [6]. Наприклад, починаючи з 2007, на сучасному етапі в Португалії для освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» особа, яка має намір працювати педагогом дошкільної освіти і матиме право працювати як в громадських

так і приватних дошкільних закладах повинна закінчити чотири-чотири з половиною роки навчання в університеті. Ця норма є зараз також і в Ісландії, зазначимо, що країна не є членом Європейського союзу [3, с. 7]. У Кіпрі, Греції, Італії і Люксембурзі фахівці дошкільної освіти проходять не трьох- а чотирьохрічну професійну підготовку, проте зазначимо, що в Італії та Люксембурзі кваліфікація передбачає не тільки дошкільне виховання. У Данії та Швейцрії педагоги, які працюють у дошкільних навчальних закладах зобов'язані пройти професійні курси, які тривають три з половиною роки; у Франції вимоги до кваліфікації випускників передбачають проходження трьохрічного професійного навчання в університеті. В Англії та Шотландії трьохрічне університетське навчання повинні пройти педагоги, які працюють в державних дошкільних навчальних закладах з дітьми 3-4-х років. Проте, ця вимога не є обов'язковою для працівників, які працюють в приватних дошкільних установах, ігрових групах тощо.

Зазначимо, що з 27 країн Європейського Союзу залишилось лише п'ять країн, в яких освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» не є обов'язковим, це такі країни як: Німеччина, Австрія, Чехія, Словацька республіка та Мальта. Проте, незважаючи на це, у зазначених країнах спостерігається тенденція до підвищення вимог до освітньо-кваліфікаційного рівня дошкільного педагога [4, с. 56].

Здійснений аналіз засвідчив, що в цілому вимоги до кваліфікаційної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти в країнах Європи однакові, проте початкові аспекти підготовки багато в чому різняться, як в кількості та змістовому наповненні дисциплін, так і в формальних рівнях. Так, країни в північних країнах ЄС (Данії, Фінляндії, Швеції), балтійських країнах (Естонії, Латвії, Литві) і центральній європейській державі Словенії вимагається, щоб основні практикуючі фахівці мали 5-ти рівневий кваліфікаційний ступінь підготовки Міжнародної стандартної класифікації освіти (*ISCED*) з виховною/ та педагогічною орієнтацією; в кількох країнах (наприклад Бельгії, Болгарії, Чеській Республіці, Франції, Польщі, Португалії, Румунії) вимогою до кваліфікації є проходження курсів з охорони здоров'я, іноді без специфічного фокусу на роботу з дітьми дошкільного віку, тобто передбачається знання медицини та надання медичної допомоги незалежно від того педагогом якої вікової категорії дітей є особа [5, с. 47]. Такі додаткові кваліфікації присвоюються на четвертому році навчання в університеті (Польща, Румунія), в окремих країнах кваліфікацію по медицині присвоюються як вторинні до основного диплому (Італія, Нідерланди). В кількох країнах взагалі немає

мінімальних вимог до осіб, які працюють з дітьми від народження до передшкільного віку. Такі особливості донедавна зберігались в Ірландії і Мальті, оскільки в цих країнах високий відсоток приватних дошкільних закладів для дітей від раннього до передшкільного віку [2].

Висновки. Представлений у даних тезах аналіз професійної підготовки фахівців дошкільної освіти в Європі дозволяє підсумувати, що для європейських університетів спільною є тенденція до підвищення вимог до кваліфікації працівників (фахівців) дошкільної освіти, що виявляється у дотриманні вимог Міжнародної стандартної класифікації освіти (ISCED). Дослідження даного аспекту засвідчило, що в багатьох країнах Європи вимоги до професійного навчання майбутніх педагогів дошкільної освіти полягають у як мінімум трьохрічному та як максимум чотирьох з половиною років навчання в університеті і присвоюються відповідні освітньо-кваліфікаційні рівні «Бакалавр» та «Магістр». Зазначимо, що представлений аналіз не є вичерпним і подальшого дослідження потребує питання вивчення особливостей термінологічних відмінностей професії педагога дошкільної освіти в країнах Західної Європи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Входження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження : моніторинг. дослідж. : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. Фонд дослідж. освіт. політики» ; кер. авт. кол. Т.В.Фініков. – К. : Таксон, 2012. – 54 с. – Бібліогр.: с. 50–53.
2. ACECQA for the purposes of the Education and Care Services National Law, and published in accordance with regulation 137(2)(b) of the Education and Care Services National Regulations. – Режим доступу: http://files.acecqa.gov.au/files/national-regulations/NQF02%20Guide%20to%20ECS%20Law%20and%20Regs_web.pdf
3. Francesca C. Literature review Teachers' core competences: requirements and development / Francesca Caena // Education and Training 2020 Thematic Working Group 'Professional Development of Teachers'. – European Commission : Lifelong learning: policies and programme School education; Comenius, April, 2011. – P. 7–10.
4. Oberhuemer Pamela The Early Childhood Education Workforce in Europe Between Divergencies and Emergencies? / Pamela Oberhuemer // International Journal of Child Care and Education Policy. – Vol. 5, No.1. – 2011. – P. 55–63.

5. Perrenoud, P. Compétences, habitus et savoirs professionnels / P. Perrenoud // European Journal of Teacher Education. – № 17 (1-2). – 1994. – P. 45–48.

6. Sergiovanni, T. The Lifeworld of Leadership /Т. Sergiovanni // San Francisco: Jossey Bass. –2000. – Режим доступа: <http://www.education.vic.gov.au/Documents/about/research/researchelertissue3.pdf>.